

Totaalkunst in de duinen

Wie aan Den Helder denkt, denkt al gauw aan de marinebasis of de boot naar Texel. Maar als het aan Gijs (45) en Ruud (47) van de Wint ligt, de zonen van de overleden kunstenaar R.W. van de Wint, kan het kunstproject de Nollen aan dit rijtje worden toegevoegd. De Nollen is geen regulier museum, maar een 'totaalkunstwerk' waar stalen bouwsels, bunkers, schilderijen en het duinlandschap samen een geheel vormen. 'Ja, we zijn lucky bastards dat we hier mogen wonen'.

tekst YMKE VAN ZWOLL fotografie BERTIL VAN BEEK

MET EEN FOURWHEELDRIVE hobbelen we door de duinen, over zorgvuldig aangelegde zandpaden en langs metershoge sculpturen, op weg naar de bunker waar Gijs van de Wint woont. Wie denkt dat zo'n bunker een donker hol is, heeft het mis. Dankzij joekels van ramen, van waaruit je uitkijkt op zandheuvels met helmgras, valt er veel licht binnen. Aan de eettafel, met een kop koffie, begint Gijs zijn verhaal. 'Ik ben een echte Heldenaar, of Jutter - zo worden we ook genoemd - en hoewel we vroeger elders in de stad woonden, ben ik vanaf mijn vierde jaar kind aan huis op deze plek. Mijn vader, kunstenaar R.W. van de Wint, streek hier neer in 1980 en ik ging met

hem mee om te spelen of te helpen in de "tuin". Al besepte ik toen nog niet hoe bijzonder het hier was. Dat geldt overigens ook voor mijn kinderen die hier geboren zijn. Zij weten niet beter dan dat hun tuin allerminst het formaat van een postzegel heeft.'

Gijs' buurman is zijn broer Ruud. Ruud woont namelijk op hetzelfde terrein in een tot huis omgebouwde bunker. 'De vijfhonderd meter die ons scheidt, is precies ver genoeg om elkaar niet te hoeven tegenkomen als we daar geen zin in hebben en dichtbij genoeg voor een kop koffie als we daar wél zin in hebben', aldus Gijs. En ja, hij beseft maar al te goed wat voor een lucky bastards ze zijn.

'De reden dat wij hier kunnen wonen, is dat we sinds het overlijden van onze vader in 2006 het beheer en onderhoud doen van de Nollen.'

Wolkenfietser

Wie was R.W. van de Wint? Wikipedia vertelt dat de in 1942 geboren Reindert Wepko van de Wint, roepnaam Ruud, zijn kunstenaarsbestaan begon als schilder, en later ook beeldhouwer en bouwer werd. Verder wordt vermeld dat hij bekendstaat om de zeer grote schilderijen die hij aanbracht op het plafond van Paleis Noordeinde en van het Amsterdamse Gerechtsgebouw en om zijn immense kunstwerk in de vergaderzaal

‘Onze vader blijft de kunstenaar en wij zijn conservatoren’

van de Tweede Kamer. Dat gebouw wordt nu gerenoveerd, maar het metershoge doek zal er over een paar jaar weer prijken. Ook de exposities in het Kröller-Müller museum en het Groninger Museum worden genoemd. Zijn kunst bleef dus niet onopgemerkt, toch gaf dit alles Van de Wint niet genoeg voldoening. ‘Mijn vader wilde iets anders’, vertelt Gijs. ‘Met verwende kunstkijkers, zoals hij mensen noemde die met de bus werden afgeleverd om drie musea op een dag te bezoeken, had hij niets. Ook had hij er moeite mee een kunstje te moeten doen en dat zijn kunst dan ergens aan een muur kwam te hangen. Volgens mijn vader was het

gebouw net zo belangrijk als de kunst die erin te zien was. Dat gold ook voor de omgeving van een museum. Kunst was voor hem een totaalbeleving. Een plek waar mensen de hele dag konden rondwalen om zich te verwonderen over al het schoons.’

De Nollen

Omdat de kunstwereld hem dus beperkte, koos Van de Wint begin jaren tachtig voor een teruggetrokken leven. En dit kluizenaarsbestaan begon bij de Nollen, wat stuifduinen betekent, een duingebied bij Den Helder. Als kind had deze plek veel indruk op hem gemaakt omdat die tijdens de Tweede Wereldoorlog onderdeel

uitmaakte van de Atlantikwall. Zijn plan was om van het toen nog verwaarloosde gebied, met daarop enkele bunkers, één groot artistiek experiment te maken. Een laboratorium waar hij vrijuit kon creëren. De gemeente had weinig vertrouwen in zijn idee. 'Men vond mijn vader maar een wolkenfietser', vertelt Gijs. 'Maar mijn vader was niet iemand die koos voor de weg van de minste weerstand en hield vol. Uiteindelijk ging de gemeente akkoord, al hadden ze er nog steeds weinig fiducia in. Tot een paar jaar later nationale en internationale kunstliefhebbers in de gaten kregen dat er iets bijzonders gaande was daar in de Kop van Noord-Holland.'

Voor zonen Ruud en Gijs was het de normaalste zaak van de wereld dat hun vader deed wat-ie deed. Voor hen was hij 'gewoon een leuke, lieve vader'. 'Natuurlijk had ik wel in de smiezen dat hij niet, zoals vaders van klasgenoten, 's morgens in een pak naar kantoor reed, maar waar je mee opgroeit, ervaar je als normaal', vertelt Gijs. 'Pas toen koningin Beatrix in 1988 op bezoek kwam, ging ik beseffen dat hij bijzondere dingen deed.'

Honderd woorden

Het overlijden van hun vader kwam als een donderslag bij heldere hemel. Broer Ruud, die intussen is aangeschoven, vertelt dat zijn vader dacht honderd te

worden, net als hun oma. 'Hij was ervan overtuigd dat hij later met ons over het terrein zou lopen, al dan niet met een rollator, om te vertellen wat wij moesten doen. Helaas overleed hij op zijn 63ste.' Dat de broers zijn levenswerk voortzetten, was voor hen logisch. 'Ik werkte hier al met mijn vader en ook voor Gijs was dit vertrouwd terrein', vervolgt Ruud. 'Maar, voor alle duidelijkheid, de Nollen blijft zijn creatie. Alles wat je ziet op deze veertien hectare duingebied komt uit zijn koker. En dan heb ik het niet alleen over de stalen sculpturen, maar ook over het landschap. De paadjes, de waterpartijen, de heuvels, alles is door hem bedacht en geboetseerd.' 'Onze vader blijft de

kunstenaar en wij zijn zijn conservatoren', valt Gijs zijn broer bij. 'Wij bewaken zijn gedachtegoed en onderhouden het terrein. En al zijn Ruud en ik behoorlijk verschillend, over mijn vaders wensen zijn we het nooit oneens.'

Museum

De kunstenaar mag dan overleden zijn, er worden, dankzij de bouwtekeningen die hij heeft nagelaten, nog steeds nieuwe sculpturen van hem gemaakt. Inmiddels hebben de broers al zo'n twintig beelden van hem vervaardigd. Sommige zijn te zien bij de Nollen, andere hebben de plek verlaten, zoals de lantaarnpalen

die je overal in Den Helder tegenkomt. En voorlopig kunnen de broers nog wel even vooruit, want er zijn nog ontwerpen genoeg. Maar dat is niet alles. Er moet namelijk, in het gebouw dat voorheen fungeerde als werkplaats van hun vader, een museum komen waar zijn honderden doeken te bewonderen zullen zijn. Wanneer dat museum er komt? Als het aan de broers ligt liever vandaag dan morgen, maar ja, daar is geld voor nodig...

De koffie is op. Ruud gaat aan het werk. Gijs laat het terrein zien. Dat het buiten grijs en grauw is, hindert niet. 'Of de zon schijnt, het met bakken uit de hemel

komt, er blad aan de boom zit of niet, het is hier altijd mooi', aldus Gijs. En dat klopt. Na de rondleiding is het duidelijk: deze fascinerende plek met indrukwekkende bouwsels en dito landschap laat niemand onberoerd en moet zeker worden toegevoegd aan het rijtje Helderse begrippen.

Het project De Nollen is geopend van 1 april tot 31 oktober. Kijk voor meer informatie op www.projectdenollen.nl. Vanaf juli 2022 is er in het Stedelijk Museum Alkmaar een expositie met schilderijen van R.W. van de Wint. <

Een unieke toevoeging aan het curriculum van school

Stichting De Nollen probeert met haar kunsteducatie, door middel van workshops, leergebieden te verbinden en een unieke waarde toe te voegen aan het curriculum van een school. Leerlingen krijgen zo de kans zich niet alleen cognitief, maar bijvoorbeeld ook creatief en sociaal-emotioneel te ontwikkelen. Tijdens alle workshops is er plaats voor verwondering, verbeelding en creativiteit, voor zelfreflectie en voor betekenisvol leren. Het educatieplan van De Nollen bestaat dus uit workshops met een multidisciplinair karakter, denk bijvoorbeeld aan filosofie, biologie, beeldende

vorming, nieuwe media of schilderen. De ervaring van de leerling staat hierbij centraal. Die wordt uitgenodigd zaken vanuit verschillende perspectieven te benaderen en hierop te reflecteren. Het verwerven van kennis is daarbij belangrijk, maar het aanleren van vaardigheden en houdingen eveneens. Leerlingen worden zo gestimuleerd om kennis en vaardigheden te combineren en hun eigen leervragen te stellen. Wanneer lesstof niet alleen via lezen en schrijven wordt overgedragen, maar ook door leerlingen te laten voelen en te beleven, leren en onthouden ze het beter. Het vergroot hun intrinsieke motivatie en

betrokkenheid, omdat de inhoud meer aansluit bij waar ze zelf mee bezig zijn en de leerlingen hun eigen nieuwsgierigheid mogen volgen. Kortom, met zijn 'ervaringskunst' heeft De Nollen een sociaal- maatschappelijke functie in de regio en is het in staat een kwalitatief hoogwaardig educatief programma aan te bieden aan het basis- en voortgezet onderwijs. Vanuit die positie wil De Nollen in de komende jaren zijn functie voor de regio vergroten en zo bijdragen aan versterking van de culturele infrastructuur in de provincie.